

ԳՆԱՆՈՒՄ ԲԱՆԱԿԱՆ ԲՈՒՄԻՆԻՍ

Պուշկարիոյ համար սարևական 10 ֆրանկ. վեշտակայ 5 ֆրանկ. Արսասահմանի համար սարևական 12 ֆրանկ, վեշտակայ 6 ֆր.

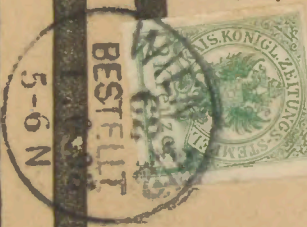
ԿԱՆՆԻԿ ՎՃԱՐՆԵԼԻ

Գրութիւնք և՛ չեն տրուիր:

Դասնուցման տողը 20 սանրիւն է:

Գին. 10 ՍԱՆԹԻՄ

# ՇԱԽՄԱՆՈՒՄ



Նախակ և՛ տրամ դրկի  
Խմբագրութեան հասցիին.

ИЯ НА ВЪСТЯИКЪ  
Паржумъ  
Варна.

Redaction du journal  
«Charj um»  
Varna (Bulg rie).

ԼՐԱԳԻՐ ԱԶԳԱՅԻՆ. ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ  
ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱՆՈՒԻ ՉՐԵՐԵՍԱԲԹԻ ԵՒ ՇԱՐԱԹ ՕՐԵՐԸ:

Գին. 10 ՍԱՆԹԻՄ

Отговорникъ: Д-ръ Т. Хр. Стояновъ.  
Адвокатъ

Handwritten notes in the right margin: "Nemce", "Nestica", and other illegible scribbles.

## ԽՍԲԱԳՐԱԿԱՆ ԱԶԳ

Առաջին օրէն խի հայ բերթի մը մէջ օտար լեզուի մը գոյւթիւնը միշտ խրոչեցողիչ բան մը ունէր իր մէջ մեզ համար, և յետոյ այդ լեզուն չփոթութիւն մը առաջ կը բերէր որ պարզապէս արգելք կը հանդիսանար Շարժումի տալ այն ճոխութիւնը և պէտքիստութիւնը որուն ընդունակ է այս ծաւալն ունեցող թերթ մը: Այս նկատմանով և ազգային լեզուին և յարգութեան պատճառն համար, առանց կանգ առնելու ու եւ չհաստատուելու, որչափինք ներկայ թիւն Վիսակ Շարժումը բոլորովին հայ լեզուով խմբագրել, վստահ ըլլալով թէ մեր ընթերցողները առհասարակ գոհ պիտի մնան մեր ներկայ կարգադրութենէն:

## ՍԽԱԼ ԸՍԲՈՒՆՈՒՄ ՍԸ

Բարիկէն Պ. Արշակ Զօպանեան մեզ զրկած է քարդ մը յոյժ նախատախից բառերով ծածկուած, որով ցաւ կը յայտնէ Պ. Րփիարի զէմ հրանդի պատասխանը հիւրընդիր լինուս համար, և կատելը ջրնէ:

«Ձեմ՝ ուզիր ոչ խի փորձ մը ընել պաշտպանելու Բաշալեանի և Արփիարեանի պէս գրագէտներ որոնք պէտք չունին պաշտպանուելու և որոնց անունին առջեւ կը կարծէի որ յարգանք պիտի զգայիք»:

Եթէ այս գաղափարը Պ. Արշակ Զօպանեանի որոշ ստորագրութիւնը կրող թուղթէ մը գործնական ցաւած ըլլար, բնականապէս մեր ցաւը շատ նուազ պիտի ըլլար ու մենք գործներն իսողորմելի մը հետ է ըսելով և ոչ խի պիտի զիջանէինք պատասխանելու: Բայց երբ իրեն պէս ներհուն գրագէտ մը, որ սաւրինն է ի վեր լուսաւորութեան, ազատամտութեան ոտանի մէջ կապրի ու սյուքան անձուկ ու ճնշուած գաղափար մը կարտայայտէ՝ ստորին ու բարկացող Ֆրանցիներով, մեր ցաւը կը սաստկանայ ու արգահատանքի հետ կը խառնուի:

Պ. Արշակ Զօպանեան՝ ո՛վ զլ-

աէ ինչ զգացումէ մը մղուած, ընկերային յոյժ տարրա՛ն իրաւունքի զիտակցութիւնը բոլորովին կորսնցուցած, կոյրի մը պէս բանբեր կը հանդիսանայ ժողովրդային խաւարչուտ ըմբռնումի մը, որոն գոյութիւնը զարմանք կը պատճառէ մեզ:

Հիմա բացատրենք թէ ինչ բնակ կուլենք:

Մարդ մը որ գրագէտ է, ժողովրդին մէջ համբաւ ու համակրանք վաստակած է իբրև գրող, հրատարակագրութեան մէջ նոր շրջանի մը հիմն է դրած, միտքեր յայտնած է, վերջապէս կարևոր յիշատիչ մը առաջ բերելու պատճառ հանդիսացած է, կը յարգուի, կը սիրուի, կը պաշտուի, առանկ մարդ մը երբ օր մը ելլայ մուկի թափով յարձակի իր մէկ նմանին վրայ, չիանայէ հարուածները, անպակ, անտղորմ՝ մինչև անոր ամբողջա՛ն փճացմանը աշխատի, աշխարհքի ամենէն զձուձ արտաբեր ներձայնելով շայն, և թափան ամենևին ինքզինքը պաշտպանելու իրաւունք չպիտի ունենայ, անոր համար որ զինք ոչնչացնողը գրագէտ մըն է որուն յարգանքէ զատ ու է բան չենք կրնար ընել:

Եւ որովհետև Պ. Արփիար Արփիարեան վստակաւոր գրագէտ է, սիրուն, յստիշտակիչ, թովող գրիչ մը ու թեքուն ոճ մը ունի, որովհետև ժամանակով Պոլսի մէջ «Հայրենիք» օրաթերթը հրատարակած է որ իր օգոտներն ունեցած է իր միջավայրին, որովհետև հիմակալ «Նոր-հեանք»-ին մէջ բաներ կը գրէ զորս լավով լավիլիզողներ շատ կան, հետեւապէս այս ամէն հարկի և անհարկի պատճառներով Պ. Արփիար բացատրիկ իրատենք ու արտօնութիւն կը վստիչէ գրիչը, տրի գործնելով հասած տեղը, սրել, պատկենը ջնջալով, բռնածնցող ամբաստաններ ժայթքել, յիշ. քոյր կուսակցութիւն մը քայքայելու միտմիտ փորձութիւններուն մէջ զլորիլ, ազդին մէջ հերձուածի ու պատակաւոր արգէն լայն

խրամառ անհունապէս ընդարձակել, խռովութիւններ, գրութիւններ բռնկցնել, կռիւ կզբառուք արծարծել, և այլն:

Եւ իր այս բոլոր շահատակութիւններէն յետոյ, ոչ հարուածուողը, ոչ անպատուողը, ոչ օրբ իրաւունք չպիտի ունենայ բողոքի, ինքնապաշտպանութեան արգար ձայն մը բարձրացնելու, միտակ քրիստոնէական համակամութեամբ զլուրը ակնածանքով պիտի ծռէ մե՛ծ, ժողովրդային գրագէտին առջև:

—Գլխութիւն, մրմնջելով:

Այսպէ՛ս կը սպահանջէք, Պ. Զօպանեան, կը սպահանջէք որ Պ. Հրանդ, որ ոչ նուազ ծանօթ ու համակրելի գրագէտ է, որ իբրև մարդ միևնոյն իրաւունքները կը վայելէ ինչ որ Պ. Րփիար, որ երեք տարի շարունակ անխնայ, անտղորմ հարուածներու տակ լուս ու մունջ համբերած է՝ տարօրինակ երկայնամտութեամբ և որ՝ ա՛լ չհանդուրժելով վերջին արկունուշտ ամբաստանութիւններուն, խմբագրութեանս գլխած է իր անձն ու պատիւը պաշտպանելու համար, մերժումով մը և՛ տ գործուէր: Մերժէ՛նք, և ինչո՛ւ: Ձեր Պ. Արփիարը իր «Մարտ»-ը, օտկան կուսակցութեան, Հրանդով սկսաւ, և անով ալ կը շարունակէ մինչև. հիմա. ասիկա գրագէտի՞ գործ է. ի՛նչ մեծութիւն, ի՛նչ վեհանձնութիւն կը տեսնաք ասոր մէջ:

Պ. Արփիար միանգամայն երեք բան է. գրագէտ, կուսակցութեան մը գլուխ, և պատակաւոր ոգի: Դուք և շատեր՝ ստնցմէ միմակ առաջինը կը ճանչնաք. առաջինը՝ «Նոր-հեանք»-ն մէջն է, վերջին երկուքը՝ «Մարտ»-ն. այս թերթին գոյութիւնը կուրանա՞ք, և չէ՞ք կարողար զայն: Եւ յետոյ, ազգային այս վիճակին մէջ գրագէտ բաւը ի՞նչ է որ մէջտեղ կը հետուի. ուղղը գրականութեամբ պիտի չ՛րկուի, այն գրականութեամբ որ հիմակայնքան սովորա՛ն լան մը և զամ է և որով սկսած են զրա-

զիլ քան ֆրանցիոց մանրագիտական վարժապետներն իսկ: Հին բարի ժամանակներու մէջ չենք, ուր գրականութիւնը երեք չորս հոգիի սեփականութիւնն էր: Հետեւապէս Պ. Արփիարի գրականութիւնը առաջուան պէս պատկառանք չազդեր մեզ, և «Նոր-հեանք» կանհետանայ «Մարտ»-ի առջև:

Եթէ Պ. Զօպանեան հաւատ չընծայեր մեր անհամոզման թէ մարդ ինքզինքը պաշտպանելու իրաւունքը միշտ ու լիւրի կը վայելէ մանաւանդ ներկայ սոցիալականներուն մէջ, կրնայ գիմիլ ֆրանսական ոտանի միտքի ու գրչի հերոսներէ մէկուն ու այս կէտին վրայ լուսաբանուիլ, և անկողմնակալ ոգիով մըն ալ արգլւնքը մեզի հազորդել:

Իսկ «Շարժում» պիտի շարունակէ իր անուայթաք ուղղութեան մէջ, մաքառելով գրագէտի և ուրիշ զիմակներու տակ ծածկուած սեւ ոգիներու գէմ, որոնք անձնական վտա իրքերու յագեցման ու մասնաւոր շահերու պաշտպանութեան համար տակնուվրայ կրնեն ազգը, և անոր փրկարարն ըլլալու երեւոյթին տակ՝ կորստեան վճին բերանը կը տանին կը նեանն զայն:

ՇԱՒԱՐՇ

## ՀԱՅՐԵՆԻՔԻ ՅԻՇԱՍԱԿՆԵՐ

Ս. Յակոբը վանքը հայկական ճարտարապետութեան հին գրոյնը կը կրէ, թրծալ աղիւտով ու կոփածոյ քարերով կերտուած: Այս վանքը չիւտած է Յակոբ Մծրնայ Հայրապետի յիշատակին, այն թուականէն հիտադրուած, երբ Մանածիկ իշխան Ռչատունի, Մծրնայ Հայրապետին եօթն սարկապետները Միջագետքէն գերի վարելով, վանի ծովին մէջ խեղդամահ կրնէ զանոնք, հակառակ այդ Հայրապետի թախանձանքին, որ սաստիկ զայրանալով Ռչատունի իշխանի այս անպարտութեանը, հաս, այս վանքի հիմ արկուած ուղին վեր, Բնաքար լեռան սրտին վրայ բարձրացած՝ իր հայրական վտարակ աշքերը դէպի Ռչատունաց զաշաւու չեսակի Մանածիկի տմբոցն ուղղելով, անսնձ զայրոյթով կանխէ Մանա-

ճիշդն ու իր լշխանութեան ներքեւ  
կողմ աշխարհը : Ու այդ պատճառով  
կաւանդեն թէ՛ կօթը տարի սաստիկ  
կրօնաւորութիւն ու սով կը արիւն հոն ,  
մինչև որ կրկին իշխանաց խոր-  
հրդով պատւիրակութիւն մը կը  
գրկուի Միջագետք , ու Ս. Յակոբ  
Հայրապետի գերեզմանի հողէն փոք-  
րիկ ստիկ մը մէջ «օխնիթ հօզ»  
անուամբ իրենց կրկնուր կը բերեն ,  
մեծ պաշտօն ու արարողութիւն կա-  
տարելով մաս մը ծովի մէջ կը թա-  
փեն ու մաս մըն ալ գաշախ այս ու  
այն կողմերը կը ցանեն : Այդ Ա.  
հողի ստալիւն անգամ ցանուած սեղը՝  
որ կը գանուի նոր գեղ ու Մոխրա-  
բերդ գիւղերի գիւմաց , յորդանոս աղ-  
բւր մը կը լիւի , որ հիմա ալ Ս.  
Յակոբայ աղբւրն անուանը կը կրէ :  
Նաև կաւանդեն որ , հաստատուի  
այս քրիստոնէականութեամբ՝ Ռչառնեաց  
երկիրքը կը սկսի անձրևել ու կը  
կ'ըր պողպատիկ :

Ս. Յակոբայ վանքը ունեցած է  
երբեմն իր փառաւոր անդեալը՝ մերթ  
Աղթամարայ եւ մերթ վանի Ասաջ-  
նորդարանի գերեզմանութեան ներ-  
քեւ : 1878ի ուսուցիչ քահանայ պատե-  
րազով օրերուն կեղտոտ Շին ճէլա-  
ւապին բողբոջին կողպած ու սա-  
ճարի կաթով զիկէն գտա , որ շատ  
ամուր ու հաստատուն շինուած է ,  
միւս չէնքերն ու փարսիներք քարու-  
քանդ րբած է : Այդ թուականէն  
մինչև 1882-83 բողբոջին անբնակ  
դարձած էր : 83 թիւին Աղթամարայ  
վարդապետներէն մէկը կը փորձէ բը-  
նակութիւն հաստատել հոն , ու այս-  
պէս մէկ երկու տարիներ մէջ հա-  
զիւ կը բարձր սոցիկներ շինած , քիչ  
մը շխար , դուար սոցիկն անդին  
հասարած , մէկ շխար , երկու խո-  
տայ ու մէկ անտառահի վայձկնով  
սկսած էր վառ պահել այդ մեծ վան-  
քի անշարք սաճարին իւրաքանչիւր :  
Օրը տարածուած բլրով հոս գլխ-  
բեցինք , ու մինչև ստատու թէ՛  
սարտամ մտածումներու չղաճումին

ՌՈՒՍԻԱ ԱՐԵՒԵԼԷԻ ՄԷՋ (5)

Սակայն աշխարհի մէջ չկայ  
ոճրագործութիւն մը , որ իր  
փատարանները չունենայ , եւ  
նուսական գիտնադիտութեան  
փատարանները կաշխատին ա-  
նոր վարմունքն արգարացնել  
այն պարագայով թէ հայկական  
չարժու՛մը անդգիտական էնթրիբի  
գործ մըն է : Ի հարկէ ցած զըր-  
պարտութիւն մըն էր այս . ինչ-  
պէս նաև զըրպարտութիւն էր թէ  
պուլիարական վերածնութիւնը  
նուսական գործ մըն էր : Տարա-  
կոյս չիկայ որ ինչպէս Ռուսիա  
պուլիարական շարժումը կը շա-  
հագործէր՝ նոյնպէս Ննդղիա  
այսօր կողէ իր նպատակներուն  
ճառարեցնել հայկականը որ գոցէ  
Ռուսիոյ ասիական ճամբան՝ գէպի  
Պոլիս :

Բայց ասիկայովն անպարտ չա-  
նակութիւն մը իսկ չա՛նի մեղ  
համար՝ աչ սարագային մէջ :  
Մեղ սոսկացնող իրողութիւնը սա  
է թէ Ռուսիա իր նպատակներուն  
հասնելու համար համարձակի  
պաշտպանել ե քաջալերել ան-  
լուր ոճրագործութիւններ : Ատկէ

կնխակայ եւ թէ խոսք ու պարտա-  
րուերի հետ մաքառելով , արթուն ե-  
րագելով անցուցինք :

Երբ ազօթարանը բացուելով հայ-  
րենիքի մայրական անուշ բուրու-  
ները կը սփռուէին չորագին , երբ վա-  
նահայր հայր սուրբը՝ Ս. Հայրապետի  
բուր նման իր սեւ վերարի ներքեւ  
մինակ՝ Ս. Յակոբայ գարաւոր սա-  
ճարին հանդէպ , խեղճուկ ձայնով  
մը «ձէր զի բազում եղեն նեղիչք  
իմ» հանապազօրեայ Սոգմուր կը  
կարգար , երբ օրուան յոյնածուրի-  
նէն զիշխուան անդգոյ քնով մշակն  
ու խառաղ քիչ մը կազգարուած՝ ի-  
րենց կզնէր ու գանուակներ վարա-  
խէն գուրս հանելով զկար ալան ու  
սար կաւազուէին , երբ վանքի անա-  
ուսէին կիկոցը ձևար բնած վանքի  
10—15 հատ կիթան սլխարները կիկե-  
լու կերթար , մէք ալ մեր զիշխուած  
ապախարանցին զուրս զալով վան-  
քի դրան քով՝ վճիւ կարկաջահոս  
աղբւրին մօտեցանք . երեսիս ու  
գլուխնիս լուացինք այդ անտարտ ու  
զով ջրի սկան առջև : Ու յետոյ  
կաթի , մածուխ ու քանի մը հաւկի-  
թով կուտուիս ու նախաճաշ մը  
կարք , թամբեցին մեր ձիերն ու  
մէք շարունակեցինք մեր ուղին :

Ասկէ ետք ճամբանիս կերպարի  
պեղտակել հովիտներ մէջէն , եր-  
կու կողմերէս կը բարձրանան լեռ-  
նաբեր շարք մը , սեղ սեղ անոս գա-  
լարներ ու նոր սազարթուարած սու-  
րակներ անոնց չքնազութիւնը կը  
գերազանցեն , արևի ստալին ճա-  
նապայտիւնը մայրի գուպթ ցօղով  
օժուած թամբ կանանչները բնոյգր-  
կելով կուկեղծուն . մեկ հետ կըն-  
թանայ այն փոքրիկ գետակը որ ծա-  
ղում կանոն կուտուի զայ լեռներէն  
ու հեղանակ յորդելով զանազան սղ-  
րիւրներէ ու ստուակներէ՝ կերթայ  
սոսոցիւր Ոչառնեաց արևմտան  
մասը : Կրկնէ երկու քամի երկայ-  
նութիւն ունի այս հովտային ճամ-  
բան , որ կը վերջանայ Գաւալի ա-

վերջ ո՞ր Պալքանեան աղբ կս-  
բող է ինքզինք անվտանգ հա-  
մարել . ո՞ր մարդկային արա-  
բածը կրեայ ինքզինք ապահով  
զգալ մարդակեր վայրենիի ձեռ-  
քը : Իրողութիւնն ինքնին սղեղ  
է , սոսկալի է , բայց մեղ համար  
ա՛լ տելի սոսկալի կըլլայ , երբ  
մտածենք թէ վաղը Ռուսիա Մա-  
կեդոնացիներու մեղ եւս կարող  
է նոյն բանն ընել , ինչ որ երէկ  
բրաւ հայերուն : Եւ յիրաւի նոյն  
Ռուսիան զիւսան գիտութիւնը  
չէ՞ որ 12 տարի առաջ՝ իր ա-  
մէն ժամանակի բարեկամ Սուլ-  
թանը կը գրգէր որ Արևելեան-  
Ռուսիան զբաւէ :

Տակաւնն ո՞վ կընայ պաշտպա-  
նել այդ տե սկ քաղաքականու-  
թիւն մը : Ո՞վ իր խղճին վրայ  
կանէ պտուղութեան առջև այն  
ճանր պատասխանատուութիւնը ,  
որ այսնոր ճէղու թիական ու խոյն  
վրայ կը սարածուի : Չղուչացէ՛ք  
ո՛ր է կապ ունենալէ այս ուղ-  
ղափառ եէնիչէրի հրոսի հետ .  
զղուչացէ՛ք ձեր ձևերը թըլ՛լէ  
սպանուած հալարաւոր հոյ ե-  
րիտաարդներու արիւնու՛ . շղու-  
չացէ՛ք , չըլլայ որ հայ ձերե-  
րուն ե կիներու ճւմուած գան-

րեւմտան եղբրք , Դեղդիս քիւրա  
գիւղին առնթիւր : ՊեՏ  
[Շարունակելի]

ԿԼԱՏՍՊՈՆ

Վերջուէն երկարատեւ հի-  
ւանդութենէ մը ետքը մեռաւ  
այդ հսկան ՔԾ տարեկան հասա-  
կին մէջ : Այս մահով Անդրիա կը  
կորսնցունէ իր ամենէն փայլուն  
զաւակը , ե Նրոսոսն իր ամենէն  
հմուտ , փորձաւոր եւ հոյակապ  
պետան մարդերէն մէկը :

Օքսֆորտի համալսարանէն եւ-  
լելէն ետքը մեծ ձերուներն քա-  
ղաքական ուրիշ գտանանքներ  
ալ անեցաւ մինչև որ պետը  
հանդիսացաւ աշխատական կու-  
տակցութեան , որ միշտ պատ-  
նէշին վրայ կուտեցաւ առէն ա-  
նոնց զէմ սրանք մարդկային ա-  
զատւթիւնները կը կապեն ,  
բլլայ Անդրիոյ մէջ ե կամ աշ-  
խարհի ուրիշ կողմերը :

Կլատսոսն ոչ միայն խորին  
քաղաքագէտ էր , այլ նաև ճար-  
տար անտեսողէտ եւ երկազէտ :  
Ինք է որ 1860ին Անդրիոյ մէջ  
տարբերու գրութիւնը փոխեց եւ  
կարդաղ բեց այնպիսի հանճաւ  
կերպով որ ամբողջ Եւրոպիոյ  
հիացումը հրաւիրեց իր վրայ :

Եւ իր պետական ծանր զբա-  
ղումներուն մէջ Կլատսոսն ժա-  
մանակ կը գտնէր բարձր զբա-  
ղանութիւն ընելու : Գլխարհի բո-  
լոր զբաղանութիւնները ե փի-  
լիսո՛ւայութիւնը ընտանի էին

կերուն ուղեղը ցայտէ ձեր ճակ-  
տին :

Բայց Ռուսիոյ ոճիրն աւելի ա-  
նարդական է : Այսօր կը հալածէ  
հայերը՝ զանոնք խաբելէ , ա-  
նոնց ստելէ ե գաւելէ ետք : Ռու-  
սիոյ պաշտպանները հայկական  
չարժումը կը ներկայացնեն իբ-  
րեւ անդլիական էնթրիք , բայց  
կը մոռնան խեղճերը որ եթէ  
մինչև իսկ այսօր անիկա անդ-  
լիական էնթրիք մըն է՝ սեւիլի  
կանուա Ռուսիան էնթրիք մը  
բլլալէ յետոյ միայն այդպէս ե-  
ղած է : Եւ իբրա է որ Ռուսիա  
մէկէ աւելի անգամներ զրգոած  
ե քաջալերած է հայերը ճամբա-  
տանի ե Պարսկաստանի գէմ-  
թուրքի անմիջական լուծին տակ  
հայերն եզան ստալին քրիստոն-  
եաները , որոնց ճառայութիւն-  
ներէն օգտուեցաւ Ռուսիա :

Դեռ Աննա Յարուհիին օրով  
թուրք կառավարութիւնը ձեր-  
լակալեց հայ կամաւորներու  
խումբեր՝ Ռուսիան զբօսակնե-  
րով , անցաղբերով ե նամակնե-  
րով , որոնք իս պացուցանէին թէ  
նուս կառավարութեան հետ յա-  
րաբերութիւն ունին : Ասելի  
եաքը ինքօրայի օրով՝ Բասթեվիչ

իւրն : Իր այլեւայլ գրութիւն-  
ները երևուան հատորէ սեւիլի  
կրնան լեցնել : Իր խոսած նշա-  
նաւոր ճառերը ամբողջ աշխար-  
հը սղողած են ե ինք միայն  
գլխացած է մարդկային հրէշնե-  
րու արժանաւոր ե անկորնչ՛լի  
բուն մակդիրները սալ , սաք  
երկաթի մը պէս խաբելով ա-  
նոնց ճակատը :

Կլատսոսն շատ կանուխ մտած  
է սոպորէզին մէջ : 23 սարե-  
կան էր երբ Նեոսարդի շը՛անա-  
կէն երևոխոսան ընտրուեցաւ ե  
երկու տարի ետքը՝ այն է 1832ին  
նախարարութեան բարձրացաւ :  
Անկէց ետքը վեց անգամ՝ նա-  
խարար ե չորս անգամ՝ նախա-  
րարապետ եղած է , 1868—74 ,  
80—85 , 1886ին ե վերջուպէս  
1892ին որ սեւեց տասնելը ա-  
միւս իսկ այն միջոցներուն ուր  
իշխանութեան վրայ չէ գտնուած ,  
ընդգլխացիլի կարևոր գերը  
լրացուցած է . այնպէս որ կըր-  
նանք ըսել թէ իր 62 տարուան  
հանրային կեանքին մէջ Անդ-  
լիոյ մէջ հաստատուած բոլոր օ-  
րէնքներուն , քաղաքական բոլոր  
մեծ զբօքը գէպբերուն մէջ  
մաս ունեցած է :

Գուցէ շատերը Պ. Կլատսոսի  
քաղաւականութեան թուրութե-  
նէն գանդատին : Հակառակ  
իր բուն ըզճանքին՝ գարման մը  
չի կրցաւ տանիլ ոչ իր լանտա-  
ցիներուն ե ոչ հայերուն , թէև  
անհուն բարեկամութիւնով ե կա-  
րեկցութիւնով լեցուած՝ էր մեղ  
հանդէպ : Գուցէ պատճառներէն  
մէն ալ իրեն խոր ձերութիւնն  
էր , կըրովի պակասութիւնն է

Էրկովանքիին օգնութեան հա-  
սան , սար հաղար հայ կամա-  
ւորներ՝ էլ միաճնայ վանքի հա-  
շտովը զինուած (այն տեղի վան-  
քը Պարսկաստան էր) ե Ներսէս  
Ե. Կաթողիկոսէն անձամբ առաջ-  
նորդուած : Ռուսիա հայերուն ան-  
կախ «Արարատեան Իշխանու-  
թիւն» խոստացած էր : «Քանի  
մը տասնեակ տարիներ կան ,  
կըսէ 1885 թուակիր հայկական  
յայտարարութիւն մը , որ ռուս  
ինքնակալներ իրենց ստորագրու-  
թիւնով՝ Արարատեան աշխարհի  
անկախութիւնը խոստացան մեղ .  
անոնք խոստացան Նեիլի և Վա-  
կարահատի (՝) հին սահմանա-  
գրութիւնը՝ անոնց փառքն ու  
ճոխութիւնը վերականգնել . հի-  
մա վատարար կուրանան իրենց  
անձնական խօսքերը ե փոխանակ  
փայլուն խոստումներու՝ Անիի ա-  
ւերակներուն վրայ կաւեցնեն  
ու երակները » :

Տէր. Բախովի

[Շարունակելի]

հայրական խնդրին ամենէն տաք վայրկեաններուն : Եւ սակայն էլ թէ գործով ոչինչ կրցաւ ընել, էր արդարացի և ջինջ պոզպատի սրբութիւն ունեցող խօսքերը ժայթքեց մ ծ ա է բ ո թ լ լ ը ն ն երեւոյն, որոնք իրեն, Մեծ Մեծ լուսնիին աչքին առջեւ բայոյաւ կանէ զուրկ ճղճի մ վսրբութիւններ էին և սնայտուութիւնը ներկայ սմբող զարուսն :

ԹՂԹԱԿԵՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

(ՄԵՐ ՄԱՆԱԹՈՂ ԵՂԵԱԿՅԻՆ)



Պոստիչ, 3 Մայիս

Եթէ ճամբար է որ մեր դարաւոր եկեղեցին մեծ դեր մը կատարած է մեր անգամ թեան պահպանման խնդրին մէջ, ուրիշն որքան աւելի պարտաւոր ենք անվթար պահպանելու անոր աստիճանները ու ճեղքերը, սերտիւ փարած մնալ անոր, մասնաւորապէս հետաւոր երկիրներու մէջ Թաւրիսի իրերը մասնաւորապէս քանակաւ, պիտի տեսնենք որ նոյնիսկ անոնք որոնց հակոճութեան յանձնուած են այդ անտիճանները, հոգեւորականները, շատ անգամ կը թերահան իրենց պաշտօնին մէջ :

Ինչո՞ւ համար Տ. Յարութիւն Անդրեան և Տ. Խաչատուր Մարտիրոսեան յունական գլխաւոր կը զննեն, որ սակայն հովիւ վարդապետի մը վերջին արագութեամբ կը փոխուին ինչո՞ւ աւագ շարժումն իրիկունները հսկումներ կընեն, ինչո՞ւ եկեղեցական եղանակները փոխելով եւրոպացիներու կը սքանին, եթէ այդ հոգեւոր հայրերը չեն գրեթե յարգել ազգութիւնը և օտարասրբութեան չօգտակել օրինակներ են, ինչպէ՞ս պահանջները սեղացիին թմբում արագաշուրթներէն «Սոստանջ Հայաստանի» համար կարեկից լինումը :

Հոգարարձութեան վրայ չեմ խօսիր : սեղացիներէ կազմուած ըլլալով բնականաբար հայութիւնը ծածկող և ուսման նպատակով ամեն փոփոխութիւն լիովին ընդունելութիւն կը գտնէ իրենց քով :

Այս ամբիւ պէտք է բռնմ թէ վերջերս մեր հոգարարձութեան մասին քրտած յօդուած մը (Իրաւունքի մէջ) աստիկ գրողի մը պէս թաղականներուն գլխաւորէն կոչուէր : Պ. Արևսպիտը եկեղեցիին 30,000 ֆրանք եկամուտը ունենալը յիշելով ինչո՞ւ կը մտնայ բռնի նաև թէ այդ գումարէն 16-18,000 ֆրանք եկեղեցիին պարտքերուն կը յատկացուի... Այդ պէտքի սնամէջ և պատանալից ջրնանայտութիւններ արգահատանք կազմեն սեղացիին վրայ եւ գէշ գաղափար մը կազմել կուտան հայ լրագրութեան մասին :

Կը լսեմ թէ Տէր Խաչատուր նկարչութեամբ կը զբաղի եղեր. անշուշտ չպիտի կրնամ ըսել թէ գեղարուեստի այդ ճիւղը մշակելը զէջ բան մը եղած ըլլայ, ո՞չ. միայն գլխի կուտամ այդ խնկարկու զանախոյն թէ նկարչութիւնը երբ մարդու մը մասնաւոր գրադուրը չէ պարճանք մը կը գաւնայ և պարճանքի սկսելու համար պէտք է պիտանին ի գործ գրած ըլլալ : Այլապէս յիշին մրցանիցը որ իր պաշտօնին ամէն պահանջումները

կատարած ըլլալու հաւատքն ունի, պէտք է գիտնայ թէ կիրակի առաւօտները միայն պատարագ մը բնական մէջ չեն կայանար իր պայտականութիւնները : Գտնի որ ուսման լեզուին սեղանի է, երկու շարժի սոստան մինչև չարաթ իրիկուն պէտք է սշիտի հինգ բառ իրարու քով զննել և կարկի քարտուղ մը սեղացի ժողովուրդին մէջ հայադարձ հասնք մը մտցնելու : Էլը Շարութիւնի պատասխան ձայնը, հետաքրքրական չտալանք շարժումները և կեղեցիկ Ս. վարդ թաղարին մը կը փոխեն, ամէն ոք կսկսի խնդալ իրեն քով ու օյնամայրելով վրայ, և յիշեալ զանանոն իրեն ջանքերը պատկուած կը համարի :

Ու մտածել թէ այս զանախոյն իրենց յատուկ եկամուտներն զատ 1500ական ֆրանք ալ ամսական ունին. ամօթ իրենց և մեղք այդ գրամին :

Երկար ատենէ ի վեր քաղաքի մը պէտքը կը զգացուի Պոստիչի մէջ. Կ. Պոստիչ Պատրիարքը, Էջմիածնայ կաթողիկոսը ակնարկ մը չեն նետեր Ռուսիայի հայութեան այս հոգեվարժի գիճակին վրայ. բայց ինչ ըսեմ, անոնք ալ ուրիշ աւելի զատարարակի գեղձումներ կը գործեն և այս ու ասոնց պէս շահախնդիր ու փտտամոլ անձնատէրներու գործունէութեան առկա ազդին սուսմանալը կը կորսուի, անզին Հայաստանի ազգային բողոքը անլսելի կը մնայ... :

Տէր Խաչատուր, ո՞չ բանագործութեամբ լոյս տուած թարգմանութիւններով և ո՞չ ալ իր ֆալսիփի նշանովը հայոց ծառայած կրնայ ըլլալ : Եթէ հայերը այժմանպատուութեան գրացուծ չկրող մարդու յատուկ նշան ունեցած ըլլային, անտարակոյս աստիճան նշանը Տէր Մարտիրոսեանի կուրծքին վրայ պիտի փայլէր... :

Մեր պատուելիին վրայ այնքան խօսուեցաւ. ինչ բրտու. ընչինչ : Իր և այս արծաթաթեր զանախոյն քով մեր խօսքերը որքան ալ ազգու ըլլան, ինչ ալ մէջ մը չունին : Ծարուակեցեք ստնդուսներով. վրայ ձիւներով միայն գրազերծ, սակայն ինկատի առկա թէ ներքալմուտութեանց բաժակը լեցած է եւ անշուշտ պիտի գտնուին քանի մը հայեր ալ որոնք պիտի աշխատին գարման մը գտնելու Պոստիչի գաղութին այս արարարաւտ վիճակին :

Սախիա-Մուսի

ԽԱՅԱԼԵՄԻ ԿՈՒԻ

—)(—

Անցեալները Թաղ Խորհուրդի սրահին մէջ գտնուած մը սեղի ունեցեր է, որուն մասնակցեր են խորհրդին գրադիրն ու սեղուոյս եկեղեցիի զանախոյններէն հանրածանօթ Տ. Գէորգ հայրը : Կուր վտխճան մը չէ ունեցեր, յաղթուն ու յաղթուող որոշելու համար. անպատեհ միջանուտութիւն մը զինաթափ կամ աթուսթափ ըրեր է երկու մեծամարտիկները :

Բայց գործին ստիկ խաչալի մը կայ : Արեւի ան խոր խաչն է որ մեծերիստուն առջեւին կերթայ : Բայց որովհետեւ թաղ Խորհուրդը նոր սնորհիւթիւնով մը 30 ֆր. տուրք մը գրած էր այս խաչին վրայ, որով ազգայնները կը զրկուէին անկից, և որովհետեւ ազգայնները անկից զրկուել չուզելով ներք կը գնեն

եղեր մանաւանդ Տէր Գէորգ քահանան, հետաւորս այս վերջինը կը գանդատի թաղ Խորհուրդին իր սնորհիւթեանը համար, որ կազմուի առաջ կը բերէր մեծերիստուններուն մէջ :

Թագ. խորհուրդը մտիկ չընէր. խաչալի մը սղութիւնը կը շարունակէ. ինչպէս նաև խորհուրդինը քահանային ու ժող. վարդին միջև. անանկ որ արին մէկը կը բռնեն Տ. Գէորգին օձիքէն ու դուրս կը նետեն զայն մեծերիստունէն : Գահանան, որ արդէն շատ տարգրախ կրօնաւոր մըն է, չունէր թաղ Խորհրդարան կասնի :

Ու միացածը յայտնի է : Հայտնայտք, նախատինք, յարձակում, տրտու, և ասոնց կը յաջորդէ թաղ Խորհրդի որոշմամբ զանախոյն արտաքուստը, և խաչալի մեան համբաւաւոր տուրքին բարձումը :

Ինչպէս աւ ամենէն կերեւայ. քահանան է մէջ խաղացողը :

Միտակ, մենք կը կարծենք որ թաղ Խորհուրդը լրաւաւ չէր իր հեղինակութեամբ պաշտօնէ զրկել կրօնաւոր մը, մինչև որ այս մասին հրահանգ շտապար Պատրիարքարանէն :

Արդեօք թաղ Խորհրդարանին մէջ Սահմանադրութեան մէկ օրինակը չի՞ գտնուիր :

ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ՅԱՎՐԻՋՈՒ ԼՍԱՐԱՆՎԱՄ Ը՛ ԿԵՐՈՒՆԵԱՄ

—)(—

Ազնիւ խմբագիր,

Լսարանական Բնկերութիւնս Դատարանակ հայոց մասուրական և բարոյական գործացման նպատակու նպատակաւ երկու շաբաթ մի անգամ սալլու է հասարակական ճիշտ գասախօսութիւններ :

Բնկերութեանս վարչութիւնը ներկայ գրութեամբ դիմում է յատուցագիրմատէր հայ հեղինակներին, թարգմանիչներին և հրատարակիչներին, և խնդրում որ հաճին քաջալիւրի և օժանդակել այս բարեկամատակ ձեռնարկի, նուիրելով իրանց հրատարակութիւններէր մի մի օրինակ, մանաւանդ Գիտական, Առողջապահական, Մանկավարժական և Պատմական երկեր :

Շնորհակալութեամբ ընդունում է նաև ազնիւ հայ հասարակութիւնից նուիրված ո եւ է գիրք կամ փող : Հաճեցէք, Ազնիւ խմբագիր, մեր այս գրութեան մի անկիւն շնորհել Ձեր պատուական թերթում և ընդունել մեր շնորհակալութիւն :

Դալլիթ, 14 Ապրիլ 1898

Նախագահ Վարչութիւն Դոկտոր Կ. Յ. ՓԱՃԱԼԱՆ

Դասեր. — Բնկերութեան միակ պահով հասցէն է՝

Salle de Conference Arménienne Tauris (Perse)

ՔՐՈՆԻԿ

—)(—

Թիֆլիզի ոստիկանապետը ուսուցչորդներ է բուրք բրիտանացիներուն առանց յետաձգելու պատրաստել Թիֆլիզի մէջ ապրող թրքահայտակ հայերուն ցուցակները, նշանակելով թէ անոնցմէ ո՞րքանը անցագրով և

որքանը առանց անցագրի կապուին :

Վանէն տեղեկութիւն առնուած է թէ մահուան դատարարութեամբ 38 հայ բանտարկեալներ անմեղ ճանչցուելով ազատ արձակուեր են :

Թէհրանէն կը գրեն թէ Մարտ 13ին նոյն քաղաքին հայ բողոքականներուն մէկ ստուար մասը, ձանձրացած ըլլալով Մանրիկայի միտնարներուն ճնշող գիրքէն, ընդհանուր ժողով գումարեր և մեծամասնութեան ձայնով անկախ և ազատ հռչակեր է հայ բողոքական եկեղեցին, և կառավարութեան դիմեր է ամերիկացի միտնարներուն դիմագրութիւններուն և խաղացած էնթրիկներուն վերջ տալու համար :

Յաւալի է հաստատել թէ տիկին Ֆլուարտի անօրէնութեան տակ դաճող Լարնաքաի (Կիպրոս) որբանոցը ժամանակէ մը ի վեր կատարեալ անիշխանութեան մատնուած է :

Յոռի խնամքի պատճառով այրիները և որբերը չեն ուզեր հնազանդիլ տիկնոջ որ բժշոտները պատժելու համար՝ դադարեցուցեր է կերակուրի մթերքը և միայն ցամաք հաց կուտայ եւ չէք գասապարտեալներուն : Ահա խումբ մը որբեր և այրիներ որոնք իրենց կիսակործան ընակարաններէն վտարուելէն ետքը հիմակ ալ վաղանցուկ անդոր ու թիւն մը չեն կրցած զտնալ, թէ և Անդրիոյ թաղահայր հովանին և պաշտպանութիւնը վայելեն :

Օրմա՛եան Պատրիարքը անդու կը շարունակէ իր այցելութիւնները թուրք Նախարարներուն : Թէ ինչ կը խօսուի այդ այցելութիւններու սկզբն, դադանի՞ր : Միայն եթէ գէտքի մը օգտակարութիւնը հարկ է իր հետեւանքէն դատել, պէտք է ընդունիլ թէ քաղաքավարական հանգամանքէ անդին չեն անցնիր այդ այցելութիւնները :

Վանի մէջ ցորենի չափը մէկէն ի մէկ 40էն 50ի բարձրացեր է : Բողոքարաջիս յանձնախումբը չկրնալով դարման մը տանիլ Պատրիարքարանէ շնորհութիւն խնդրեր է : Եոյն խնդրանքը եղած է նաև Մոկաց գաւառէն, որ զրկուած 2,000 զրչի նպատար անբաւական եղեր է :

Անցեալ շորեքշաբթի գիշեր Պոստի Բենդարան ընկող թուրք փատարանի մը տունէն հրդեհ ծագելով 169 տուն և 22 խանութ այրեր են բոլորն ալ իսլամական : Բոցերուն զոհ դացեր են դեռատն թրքուհի մը և... դիակ մը որ հրդեհուած տուններուն միայն մէջ գերեզմանին կապուէր :

Կ. Պոստի մէջ պուլկարական առևտրական գործախառն

Թիւն մը հաստատուած է որ սու- կէց Լաբը Պարիսիոյ համար սրտած անցագրերը «վիզէ» պի- տի ընէ :

Անդրժական ղեկավար Սրբ Թիւր Գրբի իր Պաշտէն մեկնե- լուն առթիւ , ղեկավարած ան առաջին թարգմանին հետ Պատ- րիարքարան զացեր է հրատեղա- անունը համար Օրմանեան Պատ- րիարքէն :

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԴԵՊՔԵՂ

ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

Կրնանք ըսել թէ սպանօտմե- րիկեան պատերազմը նորոթիւն մըն է իր անասկին մէջ : Փիլիպ- Լաննեւրու քիչ շատ կարեւոր ընդհարումէն ետքը երկու կող- մերու նաստորմները պահու- սուք խաղալու զլուգած են : Մա- նասեղ Սպանիոյ յասարմնէ է որ ճիգ կը թափէ իր հետքերը կորսնցնել սալու Ովկիանոսի ան- հունութեան մէջ , հաւանակա- նարար ասպանագիտական տա ա- լին անմանօթ հաշիւներով ամե- րիկացիները չփոթեցնելու և յանկարծակիի բերելու համար : Հեռագրերը մտնջ են նաեւրու շարժմանց մասին : Միւսին Բա- շինկիլընէ կիւսացոյ թէ Օրմե- կոն զրահաւորը հորն հրուան- ցանք ըստրեկով Մալանդեան հասած է , իր ճամբուն վրայ ա- ռանց սպանիական ու է մար- տանաւ ի հանդիպելու : Նմանա- պէս Պրազիլէն գնուած ամերիկե- ան անալիս կարգի զրահաւոր մը ուղղամբ իր սեղը հասեր է : Սա ստոյգ է թէ Ամերիկայի Ան- թիլեան նաւատորմը հետզհետէ զօրացած անհամբեր կը սպասէ Սէրվէրա ծովակալին հետ շար- փուելու ժամուն :

Փիլիպեան կղզիներու մէջ կա- ցոթիւնը չէ փոխուած : Մատ- րիտէ կը ծանուցուի թէ ծովային նախարարութիւնը որոշեր է 11 հազար հոգիէ բաղկացած նոր զօրախումբ մը զրկել Փիլիպեան կղզիները պաշտպանելու : Բայց որովհետեւ ճամբան երեք ամիսէ պակաս չի սեւեր , հաւանական չէ որ այս նոր կարգադրութիւ- նով ու է ընդհարում տեղի ու- նենայ սեպտեմբերէն առաջ :

Թ Ե Ս Ա Լ Ի Ս

Եթէ Թեալիան պարպելու հա- մար թուրք կառավարութեան ցուցուցած տենդոս փութկոտու- թենէն գտաներ , շատ կծու և ահապալու բան կզած ըլլալու է այն վերջին լիկոյցադրը զոր վեց մեծ տէրութիւնները ներ- կայացուցին Գրան հայտութեան յանձնառութիւնները կէսառկէտ և ժամանակին կարարելու հա- մար :

Թուրք զօրքերը մեծ աճապա-

րանքով կը ժողովեն յարջէրնին ու վաղնիկազ կը հեռանան այն երկրէն ուր՝ գիշտով ազոաւ- ներու պէս՝ կենդանութիւնն ու շէնութիւնը չբացուցին , ու ի- րենց Լաին կը ձգեն աւերակնե- րու լուռ ու տխրա տն շարքեր :

Մայիս Ծին յունա տն բանակը որ թուրք բանակէն միշտ մէկ ժամ հեռաւորութեամբ ներս կը մտնայ , գրաւեր է Թրիքալան : Օտար թերթերու լիզթակիցները կըսեն թէ ետ առնուած քաղաք- ներուն վիճակը ողբալի է . ամէն բան քանդ ու տեր եղած է :

Չ Լ Ր Ը ԵՆ Ս Ո Ւ Լ Թ Ա Ն Ը

Կրտու թէ ձէվատ պէյ որ վերջերս Սուլթանին կողմէ Բէ- թէրպուրի զայցած էր զիջում- ներ ձեռք բերելու . համար Զա- րէն , բաւական յաշիւներ է իր պաշտօնին մէջ : Զարը խոստա- ցեր է սաւնց Եորթիոսի թեկնա- ծութիւնը յետո կուշելու Կրէտէի կառավարչութեան , չպիղքել և այս ինչերը թողուլ պետ- թիւններու որոշումին : Այս առ- թիւ Զարը ձէվատի միջոցաւ շատ մը նուէրներ զրկեր է Սուլթա- նին . ի մէջ այլոց սպամանգա- զարդ գաւառան մը , զեզարուեա- տական անօթնէր , արծաթէ սպաս մը թէյի , և այլն :

ԴԵՍ ՈՒ ԴԵՆ

—)(—

1896 Սեպտ. 20ին է որ Կլա- տոցոն վերջին անգամ ըլլալով հասարակութեան մէջ երեւցած է խելով իր լուծիւնը և խոռ- վելով հանդիտող , «չիջելու վրայ եղող ձայնի մը վերջին մնա- ցորդներովը» կոչ մը ընելու քրիստոնէութեան ի նպաստ հա- յերուն և յանուն իրաւունքի և խղճի մատնանի շնելու «վայրագ թուրքին» զօրծած սարսախ- ները :

Անդրիոյ երեւոթխանա՛ն և լորտերու ժողովները միաձայնու- թեամբ որոշեր են ուղերձ մը զրկել թագուհիին , խնդրելով որ Մեծ Ծերունիին յուզարկառ- րութիւնը պետական դանձէն հո- գացուի և մարմինը ամփոփուի Վէնսիանի մէջ :

Միւսիւնմաններու և մասնա- ւորապէս սօֆիաներու կողմէ յե- ղափոխական շարժումի մը վա- խէն թուրք կառավարութիւնը շրջապան արտաքոյ կարգի մի- ջոցներ ձեռք առած է Օմբ. Պանքաին , սակարանին , մար- սատուններուն և նախարարու- թեանց սպահակազուեղերը կրկ- նապատկելով :

Պոլսոյ «Մալլեմաթ» լրա- գրին անօրէն թէվիթի պէյի , ինչպէս նաև ֆրանսերէն «Մո-

նիթիզու Օսիանդալ» լրագրին յոյն արտօնատէր Պէլիսի վրայ սպանութեան փորձ ատարուելով առաջինը վերաւորուեր է : Այս սճիր անձնական վրէժխնդրու- թեան կը վերագրուի :

Պերլինի մէջ անցեալ շաբ- թու ա՛ռեկի պայթում մը տեղի ունեցած է որ : Էնթի մը ճակատը փետուրի մը պէս առնել տանե- լէն զատ , մտաւայ թուներու ալ մեծ ֆուսանք տուած և հետաւոր տեղերէ անցնող կառքերն իսկ տապալած է : Տան բնակիչներ- րուն մեծ մասն զիա ները աճ- խացած գանուեր են : Այս պայ- թումին շարժառիթն է Հան ա- նուն անձի մը բիւրական փոր- ձերը :

Մերիկացիներուն պատե- րաւմատէր եռանդին մէջ բա- րեխաւնութիւն մը կուգայ գնե- լու Բօլէն անուն կօշկակար մը որ պատերազմի յայտարարու- թեան լուրը առնելուն պէս , իր կրպակը զոցած և սեւ չզարչ մը անցուցած է գրան վրայ հետեւ- եալ արձանագրութիւնով . «զոց- ուած ի յիշատակ քրիստոնեայ աղջի մը որ պատերազմի մը բարբարոսութեան կիջնէ» : Տաս վայրկեանի մէջ զայրացած ամ- բիւր տեղեր կը վերածէր խա- զաւատէր կօշկակարին զորձա- տեղին :

Պոլսոյ Լ. Հերցը իր ֆրանսե- րէն բաժնին մէջ Սպանիոյ համակիր է , իսկ անդրիերէն մասին մէջ ամե- րիկացիներուն : Թապօ ! :

ՏԵՂԱԿԱՆ

—)(—

Պ. Արմէն Արտոնց որ վերջերս Լոնտոնէն Պարիսիոյ կիւսէր , այ- ժըմ կը մեկնի իր հետ աանկով և- րեք մանչեր և գետաւի օրթոր մը սրնք խնամք և կրթութիւն պիտի ստանան Եւրոպայի մէջ : Պ. Արտոնցի հակողութեան աակ ուրիշ բաւանդ- ներ ևս կը գտնուի նանի և ու- րիջ տեղեր , և սանց ծախք կը հոգացուի օտար մարդակներու կող- մէ բնձայուած միջոցներով : Պ. Ար- տոնց որ համակրիլի և վստահու- թեան այժմանի երկասարգ մըն է , օգտակար ծրարքեր կը մշակէ սրտնց յաջողութիւն կը մտղթենք բոլոր սրտով :

Անցեալ շաբաթ իրիկուն տեղ- ւոյ Սախինէնիէ սրահին մէջ , ի նպատ Մարիա-Լուիզա կրիմոգիտին , զրական-երաժշտական շքեղ երեկոյթ մը տեղի ունեցաւ որուն մասնակ- ցեցան երկու խմբեր մը քառա- ձայն և Պ. Պ. հարիւրապետ Բօրով , Գրիստով , զինուորական նուագա- ծուներու պետ Մարգով , Գ. Մէլչուտա- ճեան և Բիթրաս :

Շուրի չոգենաւային բնկերու- թիւնը մաաղիւր է վառնաի և Սէլա- նակի միջև հաստատել չոգենաւային կանոնաւոր երթեկեղ մը որ առաջմ պիտի կատարուի ընկերութեան լա- ւագոյն չոգենաւային Շուրիարիսի մի- ջոցաւ :

—)(—

Ի Լ Ա Ն Ը Բ Ե Ս Ս Ի

—)(—

Վառնա վէ էթրաֆ քէօյլէրաէ Իրան տէլլէթի թէլգրատարնա պուլունան բազմթիւր զեվաթա պիւրիթիլեր քի . Մայիս այլնաա քէնտիլէրի շախախ վէ կախու օլմատրղը հալաէ վէքա- լիլին բազար կիւնլէրի էօյլէնաէն սեղրա ահաթ 1տէն 5է գատար գօն- սօլսեանէէ թէլլէրֆ Խուսու . էլլե- սօլնաէ օլան էվրաղալը թասալ գ վէ իսիլէրիլի էթիլիլի թէլլէրաէրէէ գայա թիւթիլիլի աիլլէր :

Վիս Կենսալա քը Բնս

Վառնա , Կ. ուշաա , ուլլիցա Տէկ- բրքա ն. 66 :

ՃԱՇՂԱՆ ԵՆ ԶԲ ՊԱՐԱՆ

—)(—

ՀԱՃԻ ԲԱՆԱԿՕԻՆ ՃԻՇԻ ԴԵՄԸ կը բանեցուէ Պ. Տիգրան Թիւֆեկ- ան և Էրկ :

Արհեստին մէջ կատարելութեան հա- սած երկասարգ հայու մը ձեռամբ սարքուած այս հովստուն , մաքուր ու զեղջական հաստատութիւն ոչ մի- այն պատիւ կը բերէ հայ ճաւախի , այլ և մեծ իրան մը կըլլայ որ հայ ու օտար վաճակակերներ իրենց գար- նանային և ամանային ժամադրա- վայր մը բնեն զայն գրօնելու և ճաշելու : Պոնտոսեան ախորժարի հովիւրուն ու Սեւ ծովի կապրոյտ տա- րածութեան առջև :

Հակասակ այս հրապոյրիչ առաւե- րութիւններուն , յաճախորդները պի- տի գտնեն յոյժ գիւրազատելի գի- ներ թէ բմպիլիթի թէ կերակուրնե- րու մասին :

Պ Օ Ր Ս Ա

Վառնա 13 Մայիս

ՊՈՒՂՏԱՅ

Վախօն , լիպրա 47—51 , հէքթօլ

11.20—12 ֆրանք

Արապա , լիպրա 47—55 հէքթօլ

11—13.10 ֆրանք

ԱՐԲԱ

Լիպրա 38—40 հէքթօլ 5.90—6

ֆրանք

ՄՐԱՐԲ

Վախօն , լիպրա 57—78 հէքթօլ

7—7.50 ֆրանք

Արապա , լիպրա 57—60 հէքթօլ

7.80—8 ֆրանք

ՅԱՍՈՒԼԵՍ

100 օգգաւր 15—20 ֆրանք մալ

4օրէ

Առապա մուսմէլիսի նարոլուն 21

ֆրանք հիւսալը իլէ տիւր

Կիւնտէ 1—2 վախօն վէ 15—20 ա-

րապա պուլապ , 3—4 արապա արքա ,

կէլլէքաէ տիւր :

ՍՏԵՓԱՆ ԽՕՐԱՍԱՆՃԵԱՆ

Կ Ո Շ Կ Ա Կ Ա Ր

Մուսալլա , հաճի Հասան աղաի

օթէլին տակ

—)(—

Ճաւախաւոր , տոխուն , ձեւաւոր կոշիկ չիւնել տալ ուղողը պէտք է գիւմէ Պ. Ստեփան Խօրասանճեանի որուն ճարտարութիւնը մէկ վոր- ձով Երեւան կելլայ :

Գիներ զիւրամայջելի :

Շ Ա Ր Ժ Ո Ւ Մ

—)(—

Վառնաի մէջ կը վաճառուի Մու- սալլա , թանկ գեղարկուէքանի խանութը , Սասուն սիճաւանի ծխա- վաճառին քով և Աղալի բրանձան մղիլիլին զէմը հայկական գրատու- նը , Ա. Չարրանէլեանի քով :

Печатница „Взаимность“ Вена.